

////// Criminologia per prevenir conflictes

Un estudi de la UdG prioritza la prevenció en els conflictes socials i els problemes d'inserció social a la ciutat de Salt.

El 25 de febrer es va manifestar, a Salt, un greu conflicte que enfrontà diversos col·lectius ciutadans. Els successos van ser tractats com un brot xenòfob perquè una de les parts acusava l'altra, assimilant-ho al fet que fossin immigrants, de ser delinqüents. En aquells dies, els membres dels grups de recerca en Criminologia i de Gestió i Administració de Polítiques Socials i Culturals (GRES) de la UdG eren als carrers de la ciutat mentre recollien informació per incorporar-la a un projecte de prevenció de conflictes socials i desenvolupament cultural dels joves. Gonzalo Escobar i Toni Vila són, respectivament, responsable i investigador del projecte i professors de Criminologia i Pedagogia a la UdG.

La feina del criminòleg

La criminologia ha desenvolupat un corpus teòric que explica quins són els factors que poden influir en els comportaments antisocials. Disposa, necessàriament, d'un coneixement transversal, perquè incorpora procediments d'àmbits diferents amb la voluntat no només d'evitar que el delinqüent reincideixi, sinó d'aconseguir posar en marxa un conjunt de pràctiques i experiències que aconseguixin allunyar les persones en risc d'exclusió dels comportaments delictius o antisocials. «El que ha passat —afirma el professor de la UdG— és que al nostre país no ens hem preocupat prou de posar en marxa les polítiques preventives». Com a conseqüència d'aquest fet, hi ha un desconeixement de la realitat de fenòmens com, per exemple, les bandes juvenils. «Per tant —prosegueix— l'espai de l'explicació de què són i de com es comporten ha estat ocupat pels periodistes, i la premsa pren els estereotips, en aquest cas les bandes llatines, i acaba per posar-ho tot en un mateix sac».

Al grup de recerca hi ha, a més de criminòlegs, sociòlegs, psicòlegs i educadors. El que es pretén és elaborar, des del paraigües de la tradició criminològica, una diagnosi que incorpori la visió dels problemes que tenen els membres de cadascun dels col·lectius presents a Salt. És el treball de camp.

■ Salt, un laboratori social per a la tolerància

Un cop es disposi de les dades, seran analitzades per tal d'entendre els resultats i poder recomanar una sèrie d'actuacions que tinguin per objectiu evitar que, finalment, la conflictivitat —que hi és— acabi en expressions de criminalitat. Unes expressions que poden ser diverses, com ara la constitució de bandes de joves o les agressions mútues. L'estudi és el primer del seu gènere a Espanya. Ha topat, però, amb una situació estranya, com és la que es deriva del fet que mentre es feia el treball de camp hi va haver un brot del problema que es volia evitar. En clau d'estudi, Escobar considera que la conjuntura els ha permès observar i obtenir de primera mà una informació que, d'una altra manera, hauria estat molt difícil de trobar. No es mostra sorprès per la tensió que es va viure, perquè «des del coneixement teòric que tenim era clarament previsible que els problemes, que no havien estat tractats de manera adequada, acabessin en comportaments violents o en escalades de tensió com les que s'han fet presents en d'altres societats».

■ Una mostra de la convivència lingüística i cultural a Salt

Els joves tenen la paraula

Els investigadors exhibeixen la literatura criminològica per demostrar que, des del seu camp d'estudi, no hi ha cap recepta màgica per resoldre els conflictes. En canvi, sí que hi ha mecanismes que en permeten la gestió i fan que no pugin els nivells de violència o degradació. «Cal conèixer com defineixen els joves els seus problemes», explica Escobar. Es tracta de saber com veuen ells els problemes, com creuen que es poden solucionar i com els gestionen en aquests moments, perquè encara que no en siguin conscients, fan una gestió del dia a dia. Una dada avançada de l'estudi: els nois i les noies d'una comunitat no perceben de la mateixa manera els problemes ni proposen solucions semblants per resoldre'ls. «Hem de saber trobar els espais i les respostes que són comuns perquè puguin posar-los en funcionament i sortir-se'n.» Al mateix temps, expliquen que és necessari un compromís institucional i social per tal que les bones pràctiques i les accions que s'empren a la ciutat de Salt es desenvolupin i assumeixin amb la responsabilitat necessària per portar endavant uns mecanismes de lluita i consecució diferents a l'enfrontament directe als carrers.

Escobar critica que hi hagi una tendència generalitzada a gestionar i definir els conflictes sense tenir en compte les característiques específiques de cadascun d'ells. Manifesta que els brots violents, o la marginalitat, no són camins lligats a la immigració, sinó conseqüència de processos més generals d'exclusió, de degradació i d'oblit de determinades comunitats que poden acabar en un carreró sense sortida.

El que es pretén és elaborar, des del paraigües de la tradició criminològica, una diagnosi que incorpori la visió dels problemes que tenen els membres de cadascun dels col·lectius presents a Salt.

Gonzalo Escobar: «la disciplina és una gran desconeguda i hi ha dificultats perquè s'entengui quina és la feina preventiva del criminòleg»

Els estudis de criminologia de la Facultat de Dret de la UdG s'han especialitzat en la prevenció de les conductes delictives. El projecte que es desenvolupa a Salt és un exemple de transferència de coneixement en què s'han implicat l'Ajuntament de Salt i la Universitat de Girona, amb el suport del seu Consell Social.